



СВІТ ДІТЯМ



ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.

1939

РІК XX.

СІЧЕНЬ

Ч. I

WIT DYTNYC

LWOW, Zimorowicza, 20



В світлий день Різдва Христового і Нового Року

бажаю Вам, мої дорогі Читачки й Читачі, щастя здоров'я і всього того чого самі собі бажаєте. Колядуйте і веселіться, мої любі Друзі, — та не забувайте і про мене, Вашого найширшого друга і дорадника. Я певний, що в ті Святочні дні, коли будете радіти Ялинкою, яку Вам Ваші добрі родичі прикрасять щедрими дарунками — згадаєте і про мене та подумаете, чи і я маю такі веселі та радісні Свята. Знайте ж тоді, мої Приятелі, що найбільшу радість зготовите мені тоді: коли в те Велике Свято поставите собі причинитися до того, щоб я міг і на далі працювати для Вас іще краще, як дотепер. А станеться це тоді, коли кожне з Вас само вплатить точно передплату за свою газетку і підчас тих Свят приєднав мені бодай одного нового передплатника. Чим більше Вас довкруги мене об'єднується, любі Друзі — тим сильніша буде наша громадка і тим певніше та скоріше усміхнеться нам краща доля!

Христос Раждається!

Ваш „СВІТИК“.



*Тишчу до вас
листочок*



Олесь Бабула в Березині на Волині: Твій листик і рисуночок дуже мені припали до вподоби. Рисуночок заховав собі на пам'ятку до свого редакційного архіва. Колись, як прийде час, то його поміщу на своїх сторінках. Старайся, любий Олесю, промощувати мені дорогу, щоб міг я доходити до кожної української дитини на Волині.

Списки книжечок, про які питав у листі, я поручив Адміністрації, щоб вислала Тобі. Чи одержав? Спробуй собі конечно цю збілочку книжок, яка має заголовок «ІСТОРИЧНА ЛЕКТУРА». Це дуже гарні книжечки. Їх треба повільно читати, щоб багато осіб в хаті могло слухати про те, що в тих книжечках пишеться про українські діти...

Пиши до мене якнайчастіше. Здоров був, мій дорогий Друже!

Люся Піляївна в Кармен дель Парана: Бажану книжечку вислав Тобі. Чи вже дійшла до Твоїх рук? За неї ще дідлеш мені ще 2 пези.

Щиро дякую Тобі за Святочні побажання. Я знаю, що Тобі скучно за Ялинкою, якої в Парагваю немає — бо й снігу там теж ніколи нема. Але хоч добре, що св. Миколай про Тебе не забуває і приходить туди з дарунками. Галини Круглої вже в Єгипті нема. Як бажаєш переписуватися з читачками «СВІТИКА» то я подам Твою адресу у рубриці «БАЖАЮТЬ ПЕРЕПИСУВАТИСЯ», а певне багато читачок охоче до Тебе напише листики, а головню мої любі приятельки зі Школи СС. Василянок у Станиславові.

Микола Стефанюк і Олекса Осипчук у Тоболках: Як поступає Вам наука матірньої мови? Я дуже бажав би дістати від Вас листики писані по українськи. Здорові були!

ВП. Григорій Головчук в Горвачанах (Босня): Вашого листа одержали. Вашим внукам вишлемо газетку і книжечки, щоб мали що читати і щоб знали, що вони діти великого українського народу! Передайте від нас усім щирий привіт.

Пишіть, як удалася коляда! Хто ходив з Вертепом, а має добру світлинку (фотографію) учасників Вертепу, нехай пришле чимскоріше, щоб помістити її в «Світику» за місяць лютий.



Із Вертепом - колядою...

Долинками і горбками,
Доріжкою сніговою —
Йде розсміяна дітвора
Із Вертепом - колядою.

Йдуть три Царі, йдуть Ангели,
Пастушки йдуть з паличками,
Чути гамір, чути сміхи
Попід людськими хатами.

Жид у Чорта щось торгує,
Смерть косою усім грозить,
Збоку Ірод поступає
Меч у руці гордо носить!

Йде Максимцьо, йде Богданко,
Славцьо, Ромко і Микола, —
Йде Маруся, йде Оленка —
Звеселиться „Рідна Школа“.

Звеселиться „Рідна Школа,“
Звеселиться рідна хата,
Що росте у нас дітвора
І свідома і завзята.

Звеселиться край ввесь рідний
Всі міста, містечка, села, —
Вся земляця наша люба
Заспіває враз весела...

Що Предвічний народився
І на небі зірка сяє,
Ірод згинув, ад сумує,
Хор ангелів з хмар співає.

Юра Шкрумеляк.



Як звірі ялинку вбирали.

В одній убогій хатині під лісом жила вдова з малою донечкою. Донечка довго вже хорувала і бідна мати дуже тим журилася. Вона не мала за що не тільки ліків донечці купити, а й їсти не мала їй що дати. Заледви дровець з ліса могла принести, щоб трохи в хаті затопити

Саме надходили Різдвяні Свята. Сумно сиділа бідна мати-вдова біля хорої дитини і питалася:

— Що будемо робити, доню? Що тобі їстоньки зготовити, щоб тобі трохи полекшало? Скажи, може я піду до сусідів та хоч для тебе щось на свята випрошу...

— Ніщо мені, мамусю, не pomoже — сказала донечка — тільки знаю, що помогло б мені одно: Якби так могли ви мені ялинку принести та на Різдво її красно прибрати, так, як не раз у нашого вїйта вбирають — тоді я напевно поздоровіла б і встала б!...



— Звідки ж я тобі, доню, ялинку візьму? Вбогі ми... Ні ялинки защо купити, ні солодощів, ні прикрас на ялинку... Де нам до вїйта рівнятися, доню...

І мати ще більше журилася.

А в хаті песик невеликий, чорний був, Каро називався. І кітка була, Міця називалася. Дівчинка дуже любила песика і котика, завжди їх пестила, доглядала,

собі від уст відіймала, щоб вони не терпіли голоду. І вони, ті звірятка, дівчинку за те дуже любили.

Почув песик ту сумну розмову і подумав собі: „Мушу я їм помогти!...

І тихо викрався з хати та й скочив до сіней до кітки Міці тай каже:

— Слухай, кітко, так і так... Мусимо ми нашій вдові і її добрій донечці помогти... Вона хоче ялинку і мусить її мати...

А кітка Міця запитала:

— Звідки ж ми ялинку візьмемо?...

— Не питайся, тільки ходімо в ліс, де ялинка росте, а там уже якось воно буде...

А в лісі, на узліссі, росли три молоді ялинки. Довкола

стояв глибокий сніг і ялинки також були вкриті снігом, мов білим кожухом. Дві з них нахилилися до себе і говорили:

— Ах, сестричко, чи знаєш, що Різдво іде і люди ялинки з ліса беруть та красно їх вбирають в честь Ісусика і на втіху дітям добрим... Коли б так мені такою різдвяною ялинкою стати... Наприклад у якогось багатого пана... Бо чим багатіший, тим краще ялинку вбирає...

— Правда твоя! — сказала друга ялинка — і я хотіла б такою різдвяною ялинкою стати, десь у багатім домі... Та шкода надіятися... Сюди, в цей ліс, тільки вбогі селяни заходять. Вони не вміють ялинки вбирати. Або як вбирають то дуже бідно...

— А я хотіла б і до бідного селянина-дроворуба попасти! — сказала нагло скромна третя ялинка, що стояла збоку і тільки слухала розмови. — Мені все одно, де, бо всюди яснілаб я на славу Божу і на людську втіху...

Тільки так вона сказала, як надійшли з села пес Каро і кітка Міця. Вони підійшли до скромної ялинки і станули. Пес зачув останні її слова і сказав:

— Ялинко, коли тобі все одно, то ми саме такої потребуємо. Треба нам принести ялинку одній убогій і хорій дівчинці...

— Добре! Я годжуся радо! — втішилася ялинка і рушилася так, що аж сніжок з неї посипався на землю.

— Ти дуже гарна, ялинко! — сказала кітка Міця. — Та ти будеш іще краща — коли ми тебе приберемо...

Але по хвилині вона сама запитала песика Кара:

— Та як ми її і чим приберемо?...

Пес Каро, що не раз заглядав до багатіших домів, де на Різдво прикрашують ялинки, сказав:

— Передовсім мусимо мати світло... Свічечки, щоб їх націпити на ялинку і засвігити...

— Ба, але звідки їх узяти, ті свічечки? — запитала кітка безрадно.

Каро також поглянув на ялинку і на Міцю досить сумно та й задумався. Але нагло щось добре прийшло йому до голови,



бо він підніс голову догори, просто в небо, що світило тисячами зірок, і сказав:

— Небо, небо! Чи не дало б ти нам трохи своїх зірок для нашої ялинки? Ми мусимо мати світло на ялинку, та нема де дістати. А тобі не пошкодить, коли скинеш нам жмінку тих зірок. І так їх багато маєш...

— Або я знаю!... — сказало небо, трохи горде, що Каро так просить у нього світла. — Може й правда, що мені не

пошкодить... То маєш тут жмінку зірок... Тільки пам'ятай, мусиш мені потім показати ту ялинку, як вона вже буде в хаті. Хочу бачити її...

— Добре, покажу тобі ялинку! — сказав Каро.



І небо сипнуло на ялинку пригорщу зірок і вони заясніли на ялинці так красно, що ялинка не почувалася з радості.

— Бачиш? — сказав пес Каро до Міці. — Та це ще не кінець. Нам треба оріхів, щоб почіпляти на ялинку. Я подбав про зорі, то ти мусиш подбати про оріхи. Це трохи лекше...

— Добре, я подбаю! — сказала кітка. — Тут недалеко живе моя своячка, вивірка Гризишишка. Піду до неї та попрошу трохи оріхів для нашої ялинки.

Кітка побігла до вивірки, розказала їй у чому річ, і за малу хвилину вернулася з торбиною оріхів. Навіть вивірка прибігла і сама помагала завішувати орішки на деревину.

— Здалося б нам іще трохи снігу... — сказав пес. — Але не того правдивого, тільки штучного, бо правдивий розтопиться в хаті...

— Не бійся, не розтоплюся! — сказав сніжок. — Візьми мене, прошу, а я вже буду триматися купи, щоб тільки не розтопитися.

Пес Каро таки взяв того снігу і насипав його на ялинку.

— Та це ще не все! — сказав пес. — Нам треба ще всяких цукорків і медяничків, бо ялинка мусить бути така, як у вйта. Я бачив її раз крізь вікно. На ній було повно цукорків і медяників. А де ми того наберемо? Я знаю, де їх можна купити.. Але ж я не маю грошей... Та може... Так! Я візьму



одну зірку, бо і так маємо їх досить, і понесу склепареві, може він за зірку дасть цукорків...

Каро взяв з ялинки одну зірку, ту найменшу, і побіг до склепаря.

— А маєш ти гроші? — запитав склепар, — коли Каро зажадав цукорків.

— Грошей не маю, але маю щось досить цінне... — сказав Каро. — Ось подивіться, чи ця зірка варт щось у вас...

— Зірка? — здивувався склепар. — Та за цю зірку я тобі дам і цілий свій склеп!..

— Не треба мені цілого склепу, тільки дайте повний кошик усячини на ялинку і на свята...

Склепар набрав цукорків, медяників, та всякого печива і їстива, та й ще пляшку доброго вина, наповнив тим усім великий кошик і дав Карові.

Врадуваний Каро приніс кошик на поляну і тоді докінчили прикрашувати ялинку. Та коли прийшлося йти до вдовиної хати, ялинка зажурилася:

— Не знаю, як піду я з вами, бо мене тримає коріння, а ви не маєте чим мене зрубати...

— Нема журби! — сказала вівірка, — Зараз я поличу свої діти!

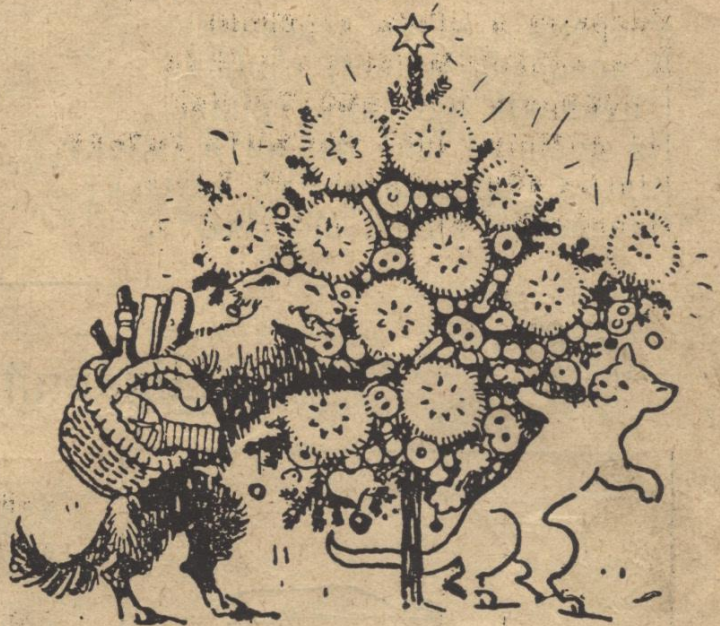
Вівірка свиснула і вмить прибігло кількоро її діточок та взялися підгризати коріння, аж ялинка могла вільно ступити з місця. Тоді пес Каро і кітка Міця попрощалися з вівіркою й пішли з ялинкою, підтримуючи її з боків лапками, бо ялинка не вміє добре ходити.

За якої пів години відчинилися нагло двері в убогій хатині під лісом і до хати ввійшла ялинка, що світила своїми зірками, як ніодна інша ялинка на світі.

— Мамо! Ялинка! — закликала радісно дівчинка...

— Ялинка, ще краща, як та, що я бачила її колись у нашого вйта!... — сказала мати.

Ялинка станула серед хати і тоді дівчинка сплеснула з утіхи руками і схопилася з ліжка, цілком, цілком здорова. А тимчасом увійшов і пес Каро і поставив на стіл кошик, повний усякого святочного печива і ласощів. Радости не було кінця. Вдова за-



топила в печі, аж сніг на ялинці почав топитися, хоча і як він старався дотримати слова...

А коли так усі, і пес Каро, і кітка Міця, засіли до стола і стали споживати святочні страви, пес Каро нагадав собі, що мусить сповнити обіцянку, дану небові. Він схопився з місця і відслонив віконце. І глянуло небо тисячами своїх зірок у ту бідну хатину і весело всміхнулося, бо воно знало, що своїми зірками причинилося до тої краси і втіхи. І в хаті від того ще стало веселіше. І полинула в небо пісня радості:

„Бог Предвічний народився...“

Прися Мадер.

ПЕРША ЯЛИНКА.

Незадовго придуть свята, мій
[синку!

Уберемо в чічки деревинку:
В золочені, міністі горішки —
І цукорків повісимо трішки.
На долину, щоб зважити гильку,
Кілька яблук завяжемо в сильку...
Паперових зірок, що сияють,

Ланцюшків, що так красно зви-
[сають...

І волосся позичуть ангели,
Ним рівненько галузки пристелим.
Як вже буде ялинка багата,
Приведемо в кімнатку і тата —
Він свічки колірові засвітить —
Буде мама зі синком радіти..

Іванка Трешневська-Савицька.

Цікавий досвід.



Одного дня Ромко «Гальопасе» сказав до своїх товаришів, що прийшли до нього в відвідини:

— Покажу вам, товариші, свою найновішу штуку!

— Яку? — закликали всі хором.

— Буду держати звичайну нитку над огнем і вона не згорить.

— Е, це неможливе! — сказав Славко Певний.

— Отже глядіть!

І Ромко взяв довгий кусень звичайної білої нитки і навинув її густо на великий ключ від дверей. Відтак засвітив свічку і став легенько обертати ключем понад полумінням свічки. І справді — нитка не загоріла.

Тайна тої штуки лежала в тому, що всю горяч з полуміння свічки вхлюнювало в себе залізо і тому нитка не

тліла. З хвилиною, як ключ стане горячий — то доперва тоді нитка зачне спалюватися. — Ану, спробуйте самі перевести цей досвід!

Маріянна Фідлер.

В РІЗДВЯНУ НІЧ...

Сценічний образ у двох відслонах.

Дієві особи: Марійка — 11 літ. — Оленка — 7 літ. — Ісусик,
Ангели — з саночками. — Русалки.

ПЕРША ВІДСЛОНА.

Сцена представляє вбогу кімнату. Оленка нахилилася сумно над своєю лялею в колисочці. Марійка входить.

Марійка: Що ж, сестричко? Твоя ляля ще слабенька? Все ще лежить у ліжечку?

Оленка: (поважно) Ах, так! Вона не хоче мені виздоровіти... Вже й лікар був два рази і нічого не помагає...

Марійка: Певно не хоче заживати ліків, тому й не лекшає їй.

Оленка: О, моя ляля є дуже чемна! Вона заживає лікарство, а ще до того за кожним разом даю їй по кусочку чоколяди...

Марійка: Ах, так! То вона саме від того й хорує!

Оленка: Ох, моя бідна дитина! — Та скажи мені, Марійко, що маю робити зі своєю лялею.

Марійка: Ой, сестричко, чи то тільки твоя ляля хорує? Я більше журюся тим, що наша мамуся вже кілька місяців лежить хоренька! Нераз бачу, як наш любий батенько нишком сльози втирає. Боже, коли то наша мамуся встане і знову буде весело в нашій хаті?

Оленка: Мамуся? Так, бідна мамуся... Та скажи, Марійко, чи наша мамуся ще більше хорує, як моя ляля?

Марійка: Ох, ти ще справді мало-що розумієш... Чи ти не бачиш різниці між своєю лялею і нашою доброю матусею? Таж подумай тільки, що коли станеться щось такій лялі, наприклад: вона зломить собі руку, чи ногу, чи навіть і голова їй відпаде, — то можемо понести її до склепу з забавками і дати направити, або таки виміняти за нову лялю. А чи ж хореньку або помершу матінку можна замінити за нову? Скажи, чи ти заміняла б нашу мамцю за якусь іншу?

Оленка: Ох, ні, Марійко! Такої мамусі, як наша, ніде в світі не знайдемо! Я не міняла б її за ніщо в світі.

Марійка: А бачиш! Я так само. І тому мусимо подбати, щоб наша мамця прийшла до здоровля і могла знову з нами співати і бавитися і на проходи ходити.

Оленка: Так, так, сестричко, — мусимо! Але чи ти знаєш, де шукати ліку і рятунку нашій мамусі?

Марійка: На превеликий жаль — не знаю ще ніякого рятунку. Тільки знаю, що можемо мамусі бодай полекшити її біль і смуток, коли сидимо тихо і чемно; коли ти не кричиш і даєшся мені одягнути так слухняно, як сьогодні. Мамця тішиться, коли ми чемні і від того їй лекшає.

Оленка: То я буду від тепер чемна, дуже чемна. Буду сидіти тихенько, не буду кричати, не буду скакати, ні бігати, щоб наша мамуся мала хоч маленьку втіху. А ти, Марійко, візьми книжечку та читай мені щось цікаве. Я буду цікаво слухати і тим лекше зберемо спокій у хаті...

Марійка: Добра думка, Оленко! Я візьму одну книжку з казочками... *(бере з полицки книжку)* Ось, вона. Я ще й сама всього не прочитала. Ну, що прочитати? Може щобудь, де тільки відкрию книжку...

Оленка: Так, щобудь, там певно все цікаве! — Ну, що там?

Марійка: Казочка називається: «Чарівна квітка». Послухай: *(читає)* «Раз захорувала дітям одна добра мати, важко захорувала і положилася в ліжку. Вона була така хоренька, що вже й лікарі не вміли знайти їй ліку і втратили надію. Аж одного дня заглянула до тієї хати стара лісова бабуся, що збирала в лісі всяке зілля і зналася на ньому. Вона йшла з ліса і повернула в хату погрітися трохи біля печі, бо на дворі був мороз і завірюха. Діти поховалися по кутках, бо вони боялися старої. Здавалося їм, що це мусить бути відьма-чарівниця. Але бабуся не була ні відьма, ні чарівниця. Вона була добра жінка, що зналася на зіллі і старалася не раз допомогти хорим людям. Вона вислухала оповідання хорої матері і сказала, сумно хитаючи головою: «Я знаю вже, що могло б допомогти! Далеко, в глибині ліса, де вже й мало-хто заходить, є в скалі дика печера, а з неї випливає срібний струмочок, — але тільки при сяйві місяця. А над тим струмочком — також тільки при світлі місяця — ростуть корчі з великим зеленим листям і з квітками, подібними до зір. Але вони розцвітають тільки для того, хто приходить туди відважно і з любов'ю та з сильною вірою, що та квітка pomoже милій особі. Як тільки зацвітуть, треба їх зірвати і понести додому... А коли хорий притисне ті квітки до грудей, зараз увесь біль його пропадає, давня сила і здоровля вертає»... *(перестає читати і говорить до Оленки)* — Ох, сестричко, ти чуєш? Ти розумієш? Я не можу всидіти на місці. Мені здається, що це не казка. Мені здається, що там у лісі справді мусить бути рятунок для нашої мамусі. Я піду шукати його, того чарівного зілля! *(Зривається з місця, кладе книжку на стіл).*

Оленка: І я піду з тобою, сестричко! Мусимо допомогти нашій матусі! Візьми мене з собою! Я також хочу шукати чарівного квіту для нашої матусі..

Марійка: Добре, сестричко! Підеш зо мною! Не будемо тут уже сидіти і тільки сумувати. *(по хвилині)* Та чи ти, Оленко, не будеш боятися? В лісі темно і дорога далека...

Оленка: Так — трошки мені лячно...

Марійка: Бачиш — а це не сміє бути! Ми мусимо бути відважні і йти туди з любов'ю і з вірою... Так написано в книжці, ти чула, бо інакше не вдасться нам знайти тую квітку..

Оленка: Ні, ні, Марійко, я не боюся! Нічого не боюся! Візьми мене. Я піду відважно. Чей-же ти візьмеш мене за ручку...

Марійка: *(бере Оленку за руку)* Ну, то ходімо! Шкода кожної хвилини!.. Господи, поможи нам!...

(Скоро виходять з кімнати).

ДРУГА ВІДСЛОНА.

*Сцена представляє густий ліс. Посередині невелика полянка.
Діти опинилися біля тієї поляни.*

Марійка: Ну, ти вже не можеш далі?

Оленка: Я дуже втомлена..

Марійка: То відпочнемо трохи, але не довго, бо вже вечоріє... Чого ти так тиснешся до мене, Оленко? Боїшся? Ти ж казала...

Оленка: *(збентежена)* Та ні.. Чого б'ятися... Ти ж біля мене...

Марійка: Вважай-же, Оленко! Ми вже в казковому лісі. Подивися туди — ті білі високі берези, чи не подобають вони здалека на високі стрійні русалки в білих шатах? А їх довге безлисте віття — чи не подібне тепер до темного волосся? Та ти не лякайся, сестричко... Глянь, як сонечко ще гарно заглядає крізь верхів'ття. Дивися, які гарні хмарки біжать по небі! Ось — ніби змій який з отвертою печею і з довгим хвостом, але вже в тій хвилині він розпливається, зникає. Може так скоро і журба наша і смуток зникне, пропаде... Та це вже на правду вечоріє. Чуєш, як хозаються пташата до гнізд і ще нишком щебечуть свою останню пісеньку?

Оленка: *(пригорнувшись до сестрички)* Чую, Марійко... Дивися, то не пташата, то русалки... Глянь, як гарно вони танцюють і співають...

(З ліса вибігають три русалки, заводять хорівід і співають):

Танцюєм, співаєм ту пісню ніжну,
І ліс і леваду колишем до сну..
Сховалося сонце за сині горбки,
На небі вже місяць і срібні зірки...

*(Нагло русалки зникають, діти не можуть вийти здива трохи злякані.
Марійка скоро набирає отухи).*

Марійка: Ах, яка це була краса! Не знаю, чи я спала, чи бачила все те на яві... Як гарно вони танцювали!..

Оленка: Дуже гарно! Шкода, що так швидко зникли нам з очей...

Марійка: Але, Оленко, не забуваймо, що ми маємо йти далі! Годі вже відпочивати, нам треба шукати чарівного квіту.

Оленка: Так, так, Марійко, ходім далі..

Марійка: Ходім, Оленко! Ще трохи і певно будемо на місці. Я бачу вже здалека ту скалу. Там певно є тая печера і той струмочок... Ходімо...

(Починають йти вперед. Чути голос пугачів).

Марійка: Не бійся, Оленко, це пугачі кричать... Вони там у скалі гнізда мають...

Оленка: Я не боюся.. Це ж птахи..

Марійка: Птахи, Оленко, птахи.. *(Ідуть далі).*

Оленка: Ах, Марійко, я таки вже не можу ступити кроку...

Марійка: Але ж, сестричко, ще трохи, ще кілька кроків.. Там, де ті високі, темні смереки стоять кругом, там певно мусить це бути...

Оленка: (боязко) Ті смереки подобають на високих чорних розбійників...

Марійка: Але ж, Оленко, ти казала, що не будеш боятися... І нема чого... Поглянь, уже виразно видно, що це такі смереки, гарні, зелені, високі дерева... І саме місяць зійшов — і зорі світять... Усе так, як у тій книжці написано... Ще тільки срібний струмочок зажурчить і квітка зацвіте...

(Ідуть дуже поволі кілька кроків далі, обережно ставлять кожний крок).

Оленка: (починає нишком плакати) Марійко, але ж я не чую ні струмочка, ні не бачу квітки... Ми мабуть заблудили.

Марійка: Сестричко, не лякайся, бо все пропаде... Ми мусимо знайти струмочок і квітку... Ось, вона! Не бачиш? Має таке велике темно-зелене листя! (рве) Нарву собі, нарву тобі і понесемо мамусі.

Оленка: (приглядається) Але ж я не бачу квіток...

Марійка: (затривожено і сумно) Так, нема квіток, тих ясних зірчастих квіток... Вони не хочуть нам розцвістися. Ми не поможемо нашій матусі. Може тому, що ти боїшся... Може тому, що ми за мало відважні і за мало віримо... А може за мало любимо свою неньку... (Починає плакати).

(Нагло з лісу паде ярке світло на поляну. На краю ліса являється Ісусик. Діти стають счудувані, спершу залякані, а відтак набирають відваги і довіря).

Ісусик: Любі діти! Ви так пізно блукаєте по лісі... Не боїтеся нічого? Я поведу вас до дому...

Марійка: Ах, солодкий Ісусику! Ми не можемо вертатися додому без чарівної квітки... Ми мусимо допомогти нашій хорій матусі. Та квітки ми не знайшли ще. Отут маємо тільки її листячко, темно-зелене. А квіток ще нема. А мамі можуть допомогти тільки квітки, ті ясні, срібні, мов зорі на небі. Так у книжці написано...

Ісусик: Бідненькі діти! Погляньте ж, що в ваших руках? Чи ж не бачите, що те зелене листя вкрилося прекрасним квітом? Бо де ваша сльоза впала, там квітка зацвіла! Скільки упало слізок, стільки зацвіло квіток! Врятуєте свою хору матінку!

Марійка: (дивиться на квітку в руках, врадувана) Ах, справді! Це ти нам учинив, любий Ісусику... бо нині Твоє Різдво...

Оленка: Ах, і в мене квітки зацвіли! Дивися, Марійко! Дякую Тобі, Ісусику...

Ісусик: Це вчинив я вам за ваші щирі сльози, за вашу любов до своєї матусі, за вашу відвагу і віру... Підете тепер додому і дайте ті квітки своїй матері, щоб пригорнула їх до серденька. Я дам вам провідників...

(Ісусик повертає голову вправо, звідти вибігають два ангели з саночками, а на санках усякі клунки).

Ісусик: (до Ангелів) Візьміть тих діточок на свої саночки та й повезіть їх швиденько додому, до їх матусі. Та й обдаруйте їх щедро, щоб веселе мали нині свято.

Марійка: О, Ісусику, найбільша наша втіха, що Ти нам поміг з квітками додому вертатися...

Ангели: (весело) Сідайте, діточки, ми повеземо вас до матусі!...

Марійка й Оленка: Слава Тобі, Ісусику, слава!...

(Марійка і Оленка низько клоняються Ісусикові, що благословить їх. Вони сідають на саночки, ангели рушають з місця. Діти прощаються ще з Ісусиком ручками. Він киває їм на прощання, аж зникають за сценою).

Заслона поволі спадає.



Як з огарків ялинкових свічечок — зробити нову свічку?

Рясним світлом ясніє на Свят - Вечір Ялинка у кожній хаті де є діти. Горять весело різнобарвні свічечки, але по якимось часі — тут одна, там друга, онде третя — перестають горіти.. гаснуть, залишаючи по собі лише малий кусник недогарка на споді бляшаного ліхтарика. Ці недогарки звичайно викидають у піч, або на сміття. А шкода — бо можна їх ще з користю ужити — виливаючи з них 1-2 нові свічечки на ялинку.

— Як це зробити?

Ось вам тут подаємо спосіб цієї фабрикації, яку маєте ще унагляднену ! на рисунку побіч!

Робимо собі з тонкої тектури 2-3 кругленькі валочки (Форемки) такої величини, як ялинкова свічечка. Такі готові вже форемки ставимо прямовісно на вічку з коробки від туток. Згори, на тонкім патичку, або шпильці, спускаємо в середину форемки кусень бавовняної нитки, яку у споді вічка теж прикріплюємо, щоб вона стояла рівно по середині круглої форемки.

Відтак збираємо всі недогарки свічечок, очищуємо їх з недопалених гнотів і зібравши їх до якоїсь бляшанки — роз-

топлюємо уважно на кухні. Як усі огарки розтопляться — влиємо обережно розтоплену масу до приготовлених попередньо форемок і виносимо в холодне місце. Як застигнуть — легенько ножиком розрізуємо тектурову форемку і одержимо гарненьку нову свічечку, яку вкладаємо до ліхтарика і чіпаємо знову на Ялинку!

Отже не марнуйте і не викидайте орарків ніколи — а пробуйте зробити з них нові свічечки!



ПРИЄДНАЙ „СВІТИКОВІ“ НОВОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА!

Мій спомин з Різдва.

Солодкий спомин з літ дитячих
Розвіявся неначе сон...
Останнім пам'яті зусиллям
Я бачу зірку край вікон —

Ясненьку зірку вифлеємську —
І кличу: «Мамо! — о — вже є...»
Вона ж усміхнена — мов янгол —
На стіл вечерю подає.

Пригадує старенький дід,
Солому щоб внести до хати,
А я з сестрою у куточку
Давай у двох колядувати...

Олівчик... ляля... образочки —
І доміно — цілий мій світ.
Розвіявся, як сон химерний
Солодкий спомин з юних літ...

Іванка Т. Савицька.

Авенір Коломнець.

*Про що говорили
зі собою антенна
лінка і друкар-
ський черенок...*



Після передсвятних порядкувань у мешканні — опинилися в комірчині, в темному кутку, кусник антенної лінки та друкарський черенок.

Лежали побіч себе.

Тиша і сутінок комірчини окутали бідних вигнанців з мешкання і тільки збільшували їхній сум. Кілька днів так лежали мовчки, передумуючи свою долю та пригадуючи, як їх сюди викинено.

— А могло бути й гірше, — зашепотіли нарешті котрогось дня тоненькі мідяні дротики антенної лінки.

— Ой, могло! — зідхнув важко черенок.

— Викинути на смітник! — казав господар — наче до себе шепотіла антена, — і тільки господиня порадила сюди мене кинути, може колись ще придумаю.

— Ох-хо-хо! — зідхав черенок, — погано тут, сумно, а ще було б гірше десь у піску, в болоті, коли б не служниця.

— Ох-хо-хо! — сумувала потиху антена, далі думаючи свою думу. Але почула, що черенок згадав про служницю і насторожилася.

— Ну-ну, що ти говориш про служницю? Це мене цікавить, бо власне, через служницю щось зіпсувалося біля радієвого апарату. Крутила щось, як нікого з господарів не було вдома. Ну і направляючи радіо, відірвано мене і викинено...

— Ой, ні! — заперечив у тую ж мить черенок — служниця добра душа. Їй сказали вимітати сміття. Вона мела і завважила на підлозі мене. Взяла мене до рук, подивилася — і не викинула на сміття.

— Ну, певно, — з'їдливо зашипіла антена, — бо нерозумна! Коли б була розумна, то знала б, що ти — один черенок — нічого не варт. І викинула б...

— А ти — кусник линки — ти багато варта? — не втерпів, розсердився черенок і навіть відвернувся від антени.

Мовчанка незгоди знову запанувала в комірці. Мовчали вони так довго, що навіть пилом поспіло їх укрити. Часом у ночі пробігала біля них миш і бідним вигнанцям з мешкання здавалося, що це хтось увійшов до комірчини, щоб їх забрати і знову дати їм якусь працю, якесть почесне призначення.

Але ніхто не входив. І одного разу перша знов заговорила антена. Була вона злісна і тому нічого милого черенкові не сказала.

— От і ніяк не зрозумію, нащо тебе якась дурна служниця рятувала? Адже коли б ти навіть не один був, а ціла кашта, як у друкарні, то й то — що ви тепер варті?

Черенок принішк і слухав, що то далі скаже антена.

— Ще я розумію — 50 літ тому, але тепер? Що варт твій друк, коли світ має радіо? Поки видрукуєш книжку, поки навчиться людина її читати... А от радіо — що іншого! Я — антена — переймаю звуко-хвилі, що пливуть навколо землі і подаю їх до апарату, а з апарату вони говорять, співають. І всі розуміють відразу: і старі, і діти, і ті, що бачать і сліпі. А чи твою книжку хіба можуть сліпі читати?

— Гм, — подумав черенок, — це правда!

Антена завважила, що черенок слухає і сипала далі:

— А хіба можна книжку читати, коли в хаті темно?

— Гм, — подумав черенок, — дійсно, радіо можна слухати і в темряві!...

— А чи може одна книжка і оповідати, і співати, і грати? — не вгавала антена і щораз більше захоплювалася собою. — Я — все... Я — пані життя!

Тут уже черенок не стерпів і ворухнувся.

— Слухай, антено! — сказав він, — ти вже занадто пишешся...

— Дивіть, дивіть! — аж заскакала антенна лінка, — оця нещасна дрібна буква може ще скаже мені, що потрапить те саме, що я потраплю?

Черенок підвівся.

— Так, — сказав він, — це правда, що я є тільки буква, але потраплю дещо не гірше від тебе.

— Як то, — може потрапиш співати, грати?

— Слухай, антено, — зачав спокійно черенок, — хоч ти і багато наслухалася мудроців, що пливають у просторах, але не розумієш одної великої правди. Я є буква — це так, але з букв укладають люди слова, а із слів... ай-ай-ай, скільки то цікавого й потрібного: оповідання, вірші, казки, пісні, звідомлення в часописах, накази влади для підвладних. Коли слів накласти абияк, то певно, що вони будуть нецікаві, але є люди, котрі так уміють укласти слова, що папір, на якому їх надруковано, перестає бути мертвим папером, а букви, з яких слова ці зложено, — перестають бути безголосими буквами. Коли люди читають гарну книжку, то забувають, що це тільки написано; вони так себе почувають, начеб і справді чули розмови тих, про кого написано. Та й не тільки розмови. Читаючи гарну книжку, людина чує співи, музику; вона бачить описаних людей, як вони вдягнені, як ходять, працюють, танцюють. Часом буває гарна книжка, але про щось сумне — і тоді в читаючій людини смуток застелює лице; читаючій людині є болісно так само, як і тим, про чю недолю читає і не раз великі щирі сльози спливають з очей читачів на книжку... (Далі буде).

На Ялинку гарний присмак
Для дитячої громади:
Цикорія „ЛУНА“ зветься —
З ароматом ЧОКОЛЯДИ!



охор. знак.

Хоч „Цикорія“ зоветься
Та вартість її як КАВА —
Найсмачніший це напиток —
Скрізь іде про нього слава.

Вільгельм Буш.

Як Петрусь замерз і розтопився.

Смішна і трохи сумна історія.



Була зима раз дуже люта,
Дід - Морозом гостро кута.

В хаті печі кожний держиться,
Лише Петрусь на лід спішиться.



Стріхи всі позамерзали.
Мертві ворони поспали.



Стрик - гаєвий остерігає:
„Петрусь, жартів люті не знає.



Ось, зайчик бідний тут скінчився:
В фігуру з леду замінився!"



Петрусь на теє не зважає,
На камені собі сідає...



Але як захотів піднятись, —
З штанами мусів попрощатись...

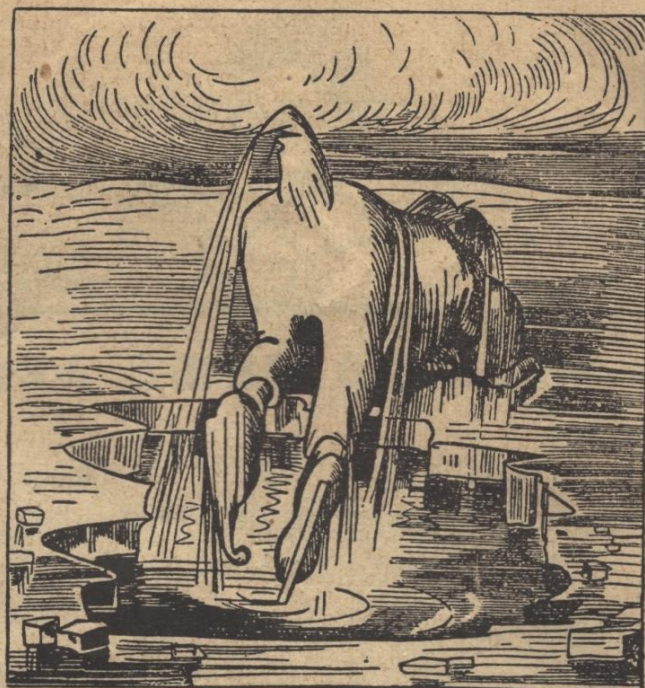


Та хоч з дірою, він піднявся,
Таки по леді розігнався.

З НОВИМ РОКОМ, ЩОБ НАС ЛИХО ПЕРЕСТАЛО БИТИ,
СЛІД НА „СВІТИК“ ПЕРЕДПЛАТУ ЗАРАЗ ВІДНОВИТИ...



Ага! Лиш совгатись пустився,
Як лід під ним вже заломився.



На щастя шапку лиш лишає —
З полонки ледви вилізає.



Мороз показує тут штуки:
Вже мерзнуть Петрусеві руки.



Волосся мерзне вже в бідаки,
А з носа лід — мов дві ножаки.
(Далі буде).

ЩОБ ЦЕЙ РІК ДЛЯ ТЕБЕ, ДРУЖЕ, БУВ РОКОМ ЩАСЛИВИМ,
ТО СТАНЬ ДЛЯ „СВІТИКА“ ДРУГОМ, ВІРНИМ І ЗИЧЛИВИМ!



ЩО ПИШЕ ЛЕВКО ТРІСКА...

Любі друзі, прочитайте, як трохи цікаві, що напишу вам про себе, коротенько й жваво.

Мене моя люба мати на добре навчає, і козаків мені завжди за взірець ставляє.

От, наприклад, як не хочу часом їсти каші, каже мати: „Кашу їли все козаки наші...“

Як від себе відсуваю борщик з буряками, каже мати: „Борщ в повазі був між козаками...“

А як, скривлюся, що й юшка теж мені немила, кажуть мама: „Ох, як юшку козаки любили!“

Ну, а що я запорожцем конче хочу стати, мусить мені борщ і каша й юшка смакувати!

Як пізнав я, що козацький харч є знаменитий, то недавно я привчився і молоко пити.

Бо й молока не любив я і то таки дуже, та від тижня вже смакує і молоко, друже.

Перед Різдом я учився коляди співати... „Щось ти слабо колядуєш!“ каже мені мати.

„Ти як хочеш колядою людей звеселити, мусиш свої юні груди молоком кріпити.“

„Хоч молока ти не любиш, та знай, любий сину, що молоко запорожці пили без упину...“

Від тоді я свої груди молоком скріпляю і вже вірю, що коляду добре заспіваю.

Так і вам я, милі друзі, раджу пити молочко, щоб так добре всі співали, як співає

Ваш Левко.

МАЄШ КНИЖЕЧКУ ЩАДНИЧУ В ДАРІ НА ЯЛИНКУ,
ВІД ТЕПЕР ЩАДИТИ ВЧИСЯ, МІЙ ДОРОГИЙ СИНКУ!
так сказав батько Івасеві, вручаючи йому щадничу книжечку
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

у ЛЬВОВІ, ул. СЛОВАЦЬКОГО, 14.

(ФІЛІЯ БАНКУ: Станіславів, ул. Собіського 11)

Ренцо Геддани.

Легенда про цвіркунів.

Старий власник придорожньої коршми, що стояла при шляху, який вів із Вифлеєму в напрямі до Назарету, позбувся останнього гостя, замкнув двері на засуву, позбирав зі стола кости до гри та збанки з водою і загасив каганець, що звисав по середині кімнати. Відтак післав слугу спати, а сам, при світлі

свічки, став пере-числювати свій цілоденний зарібок. Він пильно числив, а цифри записував куском крейди на дошці, що лежала поруч нього. Якби хто небудь глядів на нього з боку — то подумав би, що він грає в кости зо своєю тінню і записує виграні пункти. Коршмар відділив срібняки від мідяків і вдоволено муркотів щось собі під носом, як несподівано хтось застукав у двері. Коршмар аж підскочив з переляку. Вели-



кими і червоними від праці руками він накрив гроші і звернувши голову в напрямі дверей, голосно закликав:

— А хто там?!

Якийсь чоловік відозвався ізза дверей боязким голосом:

— Чи не можна б у вас переночувати?

— Нема в мене вже місця в коршмі! Ідіть собі дальше! — відповів злісно коршмар.

— Нас є тут троє. Ми дуже втомлені, а ніч така темна..

Коршмар скинув із себе фартух і накрив ним гроші на столі. Відтак підійшов до дверей і відхилив їх настільки, щоб міг побачити, хто це такий, що в таку пізну пору мандрує. Перед собою побачив добряче лице якогось старшого чоловіка

з благальними очима, а позад нього бліде, як місяць, обличчя якоїсь молодої жінки, що сиділа на ослі тримаючи на руках немовлятко.

— Така пізна пора, добрі люди, а ви в дорозі? — сказав

коршмар лагідно. Важко, щоб ви нашли десь захист. У мене повно гостей. Завтра в місті ярмарок — то повно всюди. І не ждучи відповіді, зачинив двері, згорнув гроші в полу фартуха і пішов спати.

Поклавшись у постіль — не міг коршмар ніяк заснути. В темряві перед його очима пересувалися картини перебутого дня: всі вигуки посередників, удари кулаків об стіл, хляскіт батогів, лоскіт горшків, запах вина і страв, обличчя знайомих гостей — все те переливалося крізь його слух. Коршмар відчував, що його давить сумління. Не міг ніяк заснути. Серце товклося в його грудях з усіх сил. На дворі зірвалася буря. Коршма під напором хуртовини стогнала в кожному кутку.

І нараз у темряві перед коршмаревими очима виринуло непорочне обличчя жінки, що її він бачив недавно. Це обличчя було лагідне, зболіле — одначе без смутку. Видно було, що ця жінка носить якесь ясне терпіння, таке, що кожний на світі хотів би його перетерпіти.

— Хто це такий міг бути? — прошибало в голові коршмаря.

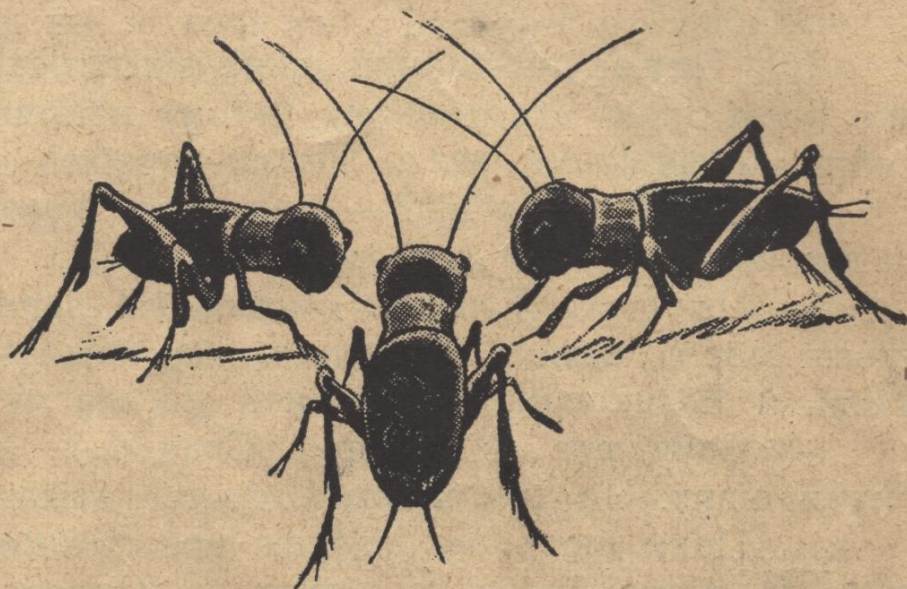


— Це видно мусить бути якась переслідувана цариця — пояснював свої думки такими здогадами старий коршмар. — Куди вони могли піти — ті мандрівники.

Він дальше не міг заснути. Проте встав, засвітив світло, одягнувся і збирався вийти з коршми, як в тій хвилині побачив перед собою озброєних вояків. Коршмар схвильований їх видом, станув на порозі, питаючи їх німим поглядом: чого бажають?

— Шукаємо трійки прочан — чоловіка, жінки і дитини... Чи не бачив їх може? Вони десь сюди тікали...

Коршмар заперечив рухом голови, що нікого не бачив і що в нього таких прочан не було. Але в душі погадав собі, що це певне за тими людьми, що недавно стукали до його господи, шукають отсі озброєні жовніри.



Вояки мовчали і важко сопіли із втоми. І в тій хвилині дався чути недалекий розгублений гомін дзвіночка, що його мав на шиї осел, на якому їхала ця бліда жінка з дитинкою.

— Ось, чую їх! — сказав один із жовнірів. Це, що чуємо — це відгомін їх їзди. Вони туди поїхали...

І вже хотіли жовнірі податися в тому напрямі, але нараз обізвався коршмар:

— Ви помиляєтесь! Цеж голос цвіркунів, а не дзвінок! Це в мене в коршмі у запічку цвіркуни всю ніч так цвіркотять, а вам здається, що це дзвінок десь дзвонить...

І справді в цю хвилину, наче небо потвердило слова коршмаря, понісся з коршми голосний пошум цвіркунів. Вояки сховали мечі і подалися до міста. Маленький Ісус, Його Мати Марія і св. Йосиф — бо вони це, тікаючи перед посіпаками лютого Ірода, шукали захисту в придорожній коршмі, були врятовані. Пісня цвіркунів повернула посіпаків на іншу путь... І на цю пам'ятку досі, на Свят-Вечір, цвіркуни найголосніше виводять свої нічні співи... Тоді вони цвіркотять усі нараз...

*З італійського дитячого журналика: «Corriere dei Piccoli»
переклав Михайло Островерха.*



8. Несподівана зустріч.

Від Тячева залізничний шлях віддаляється трохи від Тиси, але всеж таки йде у цьому самому напрямку, що й вона — себто на північний захід. Потяг переїхав мостом понад річку.

— Що це за річка? — спитався Славко подорожнього, що разом із ним глядів у вікно.

— Це річка Тересля — відповів запитаний. Вона вливається перед селами Буштино, що лежить на правому березі Тиси, й Вишковом, що лежить на лівому березі — до Тиси.

— Бачу тут — говорив Славко — здовж річки веться битий шлях. Чи тим шляхом можна заїхати аж до Галичини?

— Поки що ні — відповів подорожній. — Він іде з Буштина до села Тереслі, а відтіль до Драгова й там покищо кінчиться. Але вже мають будувати шлях, що йтиме через Колочаву, Негровиці, Синевір до Волового.

— Про місцевість Волове я читав в „Історії Українських Січових Стрільців“ — сказав Славко. — Тудю йшла сотня Гутковського в вересні 1914 р. І в жовтні в часі боїв з москалями заходили туди Усусуси.

— Як бачу, то ти добре вивчив історію Українських Січових Стрільців — завважав пан Петриківський.

— Читав уважно та й затямив багато! — відповів Славко, а потім звернувся до подорожнього, що стояв з ним край вікна з запитом:

— Які збіжжя тут найбільше управляють? Я читав, що найбільше кукурудзи, але бачу тут досить й інших збіж.

— Це правда, що найбільше в нас управляють кукурудзи, бо кукурудза головна пожива верховинців.

— Бачу гарно управлені поля! — говорив зчудований Славко, показуючи рукою на дорідні збіжжя.

А подорожній пояснював:

— За маляр була господарка дуже первісна. Мадяри мають у себе родючу землю, то зовсім не дбали про землі, де живуть

„бідош орос-и“ — як вони нас колись називали. Воно й було в їх інтересі, щоб Верховина була залежна від їх збіжжя. Чехи, край більше промисловий, то потребують збіжжя, тому дбають про піднесення хліборобства в державі. Отже й нас стараються вчити кращої господарки, заводять нові роди управних ростин, навіть нові роди кукурудзи. Кукурудза служить тут на поживу людям і на пашу для худоби, а також і для промислу. По кукурудзі головним плодом тут є картопля. З нових рослин, що їх за малярської влади не знали, управляють тепер тут тютюн, сою та цукровий буряк. Щодо цього останнього, то його управа тут покищо не зростає, бо відсіля до цукроварні в Требишові за далеко, а ціна за низька. А шкода, бо управа буряка мала б тут змисл, як дуже добра зміна перед засівом тютюну.

— Бачу тут цілі лани соняшників — сказав Славко.

— А так! — відповів подорожній. — До світової війни соняшники садили в нас тільки на краях нив, а тепер, за спонукою уряду, засівають ними цілі ниви, бо з соняшника витискають дуже смачний олій. З олійних рослин сіють ще сою та мак. Коноплі й льон це тепер другорядні рослини. Крім цього тут розвивається щораз краще садівництво та виноградники. Тут у Буштині засновано навіть садівничо-виноградарську школу.

Тимчасом потяг минув село Салдобош і доїздив до села Сокирниці.

А подорожній продовжав:

— За малярських часів великі шкоди робили виливи рік. Та чесько-словацький уряд узявся рішучо до регуляції рік. Коло села Буштина, що ми його минули, зрегульовано річку Теремлю; коло Сокирниці зрегульовано вже Тису й побудовано перегороди потоків Ігнатівського та Сільського в Велятині, що лежить на лівому боці Тиси. Тепер ідуть на чергу дальші регуляції рік. І вже наші буйні верховинські ріки не будуть нам робити таких великих шкід, не будуть розливатися по царинах...

— Тепер доїздимо вже до Хусту — сказав п. Петриківський до Славка й показав рукою на замок, що виднів на високій горі.

— Ось руїни старинного замку! В історії є про цей замок згадка вже в 1091 році.

— Чи він ще від тоді стоїть? — спитався Славко.

— Чи ці самі мури, не знаю — відповів п. Петриківський — але в кожному разі на тому самому місці мусіли бути вже укріплення, бо в р. 1091 князь Всеволод Ярославич збирає тут мармарошан і бороняться проти ворогів.

А подорожній, що перше розмовляв із Славком, сказав:

— Про цей замок живе в народі багато переказів. Один такий переказ оповім тобі:

Переказ каже, що під цим замком спить руська князівна Настася Ярославна. Вона кожного Свят-Вечора й на Купала будиться й береже скарбів Срілної Землі. Ті скарби зібрані в дванадцяти бочках під замком у підземеллі. Князівна лежить, кажуть, в домовині з чистого золота. Ця домозина скрита в мідній домовині, а та в залізній. В неї на грудях є грушка. Князівна, коли збудиться, понюхає цю грушку та знову засипляє аж до Свят-Вечора, чи до Купала...

А інший подорожний додав:

— Оповідають також, що до тих пивниць, де лежить князівна, та ті скарби, можна зайти від Розвигова підземним хідником.

Поїзд спинився перед залізничним двірцем. Славко глядів у вікно. Нараз трохи не крикнув із дива. На пероні стояв його шкільний товариш Мирослав Медвідь. І він побачив Славка та теж немало здурований підбіг до вікна.

— Ти, Славку, також тут? — закликав.

— Як бачиш! — відповів Славко.

— А з ким ти приїхав? — допитувався далі товариш.

— Я, сам саміський, а ти?

— Я з татком і з мамцею. Ми приїхали на вакації до знайомих у селі Іза. Це недалеко відсіля, всього яка година їзди возом. Татко є тут, а мамця лишилися в селі. А ти куди їдеш?

— Я їду до Ужгороду до стрийка.

— То знаєш що, висідай тепер та поїдеш завтра з нами, бо ми завтра всі їдемо теж до Ужгороду.

Славко скоро ршився.

— Добре — сказав і попрощався з п. Петриківським, подякував йому за товариство та взяв свій наплечник і вийшов. Обидва хлопці подалися до буфету, де сидів Мирків батько. Батько зрадив, що його син матиме товариство. Тепер Славко пішов ще до начальника стації зголосити перерву їзди та продовжити важність білета.

Подалися в місто. Славко оглядав гарний будинок жупанату, гімназію й горожанську школу й церкви.

— Сильно піднісся Хуст — говорив Мирків батько — по світовій війні. Як я в часі війни заходив тут з Усусусами, то це була, як то кажуть — „діра“. А тепер яке гарне місто. Має вже понад 18 тисяч мешканців.

Оглядав Славко Хуст, та тоді ще навіть не прочував, що й рік не мине, а Хуст стане столицею Карпатської України, держави союзної з Чехо-Словаччиною.

— Хуст, це одиноке більше місто, що в ньому переважає українське населення — бо в Ужгороді й Мукачеві переважають іще мадьяри та жиди — пояснив Славкові Мирко.

— Підемо тепер на обід до якогось ресторану — сказав Мирків батько й пішли шукати ресторану. (Дальше буде).



Під ялинкою...



Данко гарні має свята,
Бо ялинка дописала:
Річник „Світика“ новенький
На ялинку Бозя дала!

А до того й запорожець
На конику вороному —
Це додаток до ялинки
Запорожцеві малому...

Данко „Світика“ до серця
Щиро й любо пригортає
Але й козак йому милий —
На козака поглядає...

Ба, коли і козакові
Сподобався „Світик“ дуже!
Руку простягнув, мов каже:
„Дай читати, любий друже!..“

І ніби так виглядає,
Що наш Данко клопіт має —
Та годимось, хай з нас кожне
Того клопоту зазнає...

Вуйцьо Юрцьо.

Здобування перешкод.

(Весела кімнатна забава)

З поміж гуртка дітей, вибирається одне на провідника або провідницю забави, а одно з дітей — яке ще не знає тієї забави — виходить з кімнати. Всі позісталі сідають півколесом у кімнаті.

Провідник чи провідниця забави приносить кілька різних предметів, прим.: горнець, стільчик, каламар, порожню фляшку, склянку з водою, тощо і ставить те все на підлозі в різних відступах, а відтак кличе тую дитину, що вийшла з кімнати та пояснює їй, що мусить здобути

ці перешкоди із завязаними очима, щоб не влізла, або не перевернула котрийсь із розставлених предметів і має дійти аж до місця, де сидить король, чи королева, що їх вибирається з поміж дітей і садовиться у відповіднім місці, подальше від розставлених річей.

Здобувець, по докладнім перегляді, як розміщені предмети і де сидить король, чи королева, виходить знову з кімнати. За дверми провідник завязує йому хустиною очі, а тимчасом у кімнаті король або королева, за той час відсуває всі предмети на бік і сідає на своє місце, даючи плеском у долоню знак, що здобувець може вже ввійти.

Здобувець входить тепер до кімнати із завязаними очима і поступає так, щоб оминати всі попередно зазначені перешкоди. Тому він підносить високо ноги, суває ними легенько поперед себе, а видці тимчасом впроваджують його в блуд, кажучи прим.: »Вище піднеси ногу, бо зачіпиш стілець!« »Уважно, бо перевернеш склянку з водою« і т. і. Всі притім сміють, що здобувець мусить виконувати всякі комічні рухи, доки не дійде короля, який тоді кличе: »Славно! Ти справжній переможець — бо здобув усі перешкоди, яких не було!« — і забава може відтак початися наново.

Подав: Богданко.



Наші мамі, ГОСПОДИНІ



Смачний борщик на Свят-Вечір.

На Свят-Вечір, як звичайно,
Досить праці має мати;
Каже Оля: „Треба мамі
Трохи в праці помагати...“

Я сама зварю вже борщик,
Святвечірній той смачненький.“
Вже на терці дрібно втерла
Буряки ті червоненькі.

З закришкою їх зварила
Й не забула ще додати
Смак з грибків тай із цибульки,
Що до борщику слід зляти.

Потім з двох-трьох ложок масла
Й з муки запражку зробила,
Розвела в воді студеній
І в борщику заварила.

До борщу зробила й ушка!
В маслі смажила цибульку,
Змелені грибки й додала
Ще до того терту булку.

Тим пиріжки начинила,
Кожний має по два ушка!
Так про борщ смачний подбала
Наша Оля-щебетушка.

При вечері каже батько:

„Дуже смачний борщик нині!“
Ну, бо його нам варили
Аж дві добрі господині...

Для веселости й розваги на Різдво.

(Діточі ігри).

Подаємо тут кілька способів, як провести вільний час у хаті чи в гостині в часі Різдва, щоб нам і іншим було мило і весело.



Штучки зі свічечками.

I.

Ти кажеш так: — Кожний потрапить засвітити свічку, але не кожний потрапить загасити...

— Чому? Чому? — зацікавиться цей і той, а найбільше героїжиться сестричка Оля. А ти поставиш на столі засвічену свічку, даш сестрі лійку (може бути з паперу) і скажеш їй загасити крізь лійку свічку. Бідна сестричка! Вона буде надуватися, дмухати з усіх сил, —

але свічки не загасить. Тоді спробує хтось інший, один, другий, третій — та нікому та штука не вдасться. Аж ти візьмеш лійку — станеш проти свічки і легко дмухнувши, згасиш свічку. Бо ти будеш знати, що лійку треба держати не просто свічки, тільки так, щоб полум'я було напроти котрогось краю лійки... Всі глянуть на тебе з подивом, мов на чарівника, бо твоєї штуки з лійкою не помітять.

II.

Або скажеш: — Засвітити свічку не штука, але залежить, як... Я заложуся з вами, що з вас ніхто не засвітить свічки, коли сяде так, як я скажу...

Всі схотять пробувати цієї штуки. Перший Івась. А ти принесеш дві міцні пляшки і скажеш Івасеві сісти на них так, як це видно тут на образку. На одну сідає, а на другу ставить стопи. Тепер даш йому свічку в одну руку, а запалений сірник або запалену свічку в другу руку і скажеш, щоб засвітив незапалену свічку. Він не може того зробити з тої простої причини, що сидячи на тих пляшках, не зможе рухнути рукою, бо зараз упаде на землю.



Іграшки з яблуками.

I.

Ти маєш гарне яблуко і кажеш: — Петрусю, це яблуко буде твоє, тільки візьми собі його так, як я тобі скажу...

— Петрусь погодиться, а ти покладеш яблуко на долівку, скажеш Петрові приклякнути; під коліна даш йому патик і скажеш сховати руки під патик, як це видно на образку. Нехай він тепер зігнеться і візьме устами яблуко за хвостик! Треба великого шукаря, щоб зробив це, не перевернувшись передтим кілька разів.

II.

Або те саме яблуко зануриш у воду, аж по хвостик, і поставиш з мисочкою на землю. Скажеж Петрові клякнути і тримати руки на спині та так виймати собі яблуко з води устами. Будь певний, що Петрусь скупається і не докаже тої штуки — а гості будуть мати втіху. Та все ж годилось би потім таки дати Петрові те яблуко...



Інші штуки під Ялинкою.

I.

Товариство сідає при столі. Ти роздаєш кожному кусок паперу й олівець. Пишіть тепер кожний, але лівою рукою: — Бог Предвічний народився! — Хто напише найшвидше — але читко! — дістає якусь нагороду, наприклад, кілька оріхів, чи яблуко, чи цукорок, чи щось з ялинки.

II.

Кожний дістає кусок нитки і на твоє: «Раз - два - три!» — кожний зв'язує свою нитку з ниткою сусіда. Хто зв'яже найшвидше, дістає нагороду з ялинки.

III.

Ти питаєш: — Кілько свічок залишиться на ялинці, коли всіх є тепер десять, а я загашу три? (Розуміється, що залишиться тільки тих три, бо інші, непогашені згорять)...

IV.

«Кілько нас було? — Ми машерували якомсь містом і один з нас був перед двома, один між двома, а один за двома.. (Було тільки три).

Листи вуйка Степана.

Передсвятчна розмова з малими гостями.

Наближалися Різдвяні Свята, коли одного дня пополудні в сінях зашаруділи чийсь дрібні кроки і хтось легко застукав до моїх дверей. Зі свіжим, холодним повітрям внесли до хати мої «старі» знайомі досить веселого гамору і втіхи.

— Добрий день, любий вуйцю!

— Вітайте, дорогі діточки! Сідайте, де хто може!

Семеро моїх малих приятелів розмістилося вигідно і свобідно так, як завжди, і одне наперед другого заговорило, защебетало.

— Ми вже давно не бачили вуйця! — сказала Марійка. — Бо і часу не було. Наука рано і пополудні. Аж тепер почалися святочні ферії, то ми мусили відвідати вуйця перед святами. Що коло вуйка чувати?

— Нічого злого! Я слава Богу здоров. Тільки от і я вже тужив за вами. Добре, що прийшли. Що коло вас новенького?

— Ми подіставали свідоцтва за перший піврік! Ось, прошу подивитися! — сказала Оксанка і простягнула мені своє свідоцтво.

— Дуже гарне! — сказав я, поглянувши на свідоцтво.

— І моє прошу прочитати... І моє... говорили діти, подаючи мені свої піврічні свідоцтва. Свідоцтва були дуже гарні — самі »добре« і »дуже добре...«

Тільки наймолодший Микольцьо мовчав, бо він не був ще школярем і не мав чим хвалитися. Тимто я похвалив школярів, а до Микольця сказав:

— Що ж коло тебе, Микольцю, нового?

— Я дістану на Різдво гарну ялинку! Ісусик принесе мені велику книжку з образками...

І в нас буде ялинка... І в нас!.. — почали говорити діти.

— То вже за три дні Святий Вечір, вуйцю! — сказав Максимцьо.

— Ми вчимося колядувати. Підемо з колядою на Рідну Школу...

— Дуже гарно, діточки! А вмієте вже колядувати?

— О, вміємо вже всякі коляди! — сказав Ромоьо. — А передовсім учимося тих, що були минулими роками в »Світику«.

— Може заколядувати вуйцеві?

— Прошу дуже! — сказав я. — Колядуйте, діти!

І понеслася гарна пісня коляди. Всі колядували радісно і бадьоро, навіть Микольцьо потягав за іншими, як старий колядник. А коли і я став колядувати разом з ними, то всі ще більше зраділи.

— Вуйцю, а ви будете мати ялинку! — запитала нагло Оксанка, коли скінчили колядувати.

— І чи придуть до вас які гості? — запитав Петрусь. — Бо до нас завжди приходять гості на Різдво.

— І я буду мати ялинку, і до мене придуть гості — сказав я задумано. — Та яка то буде ялинка і які то будуть гості, не скажу вам, бо може не зро вмієте...

— Чому не зрозуміємо, вуйцю? — сказала наче ображено Марійка.

— Ну, бо це будуть незвичайні гості... Послухайте... Щороку на Святий Вечір, коли я так самотно сиджу в хаті, приходять до мене дивні гості... А ті гості — то мої спомини з давніх літ, коли я був ще малий, ось такий, як ви тепер, і так само тішився ялинкою... До мене приходять та ялинка, яку колись прикрашувала мені моя покійна мати. І приходять гості, ті давні спомини, радісні дні мого дитинства. А потім приходять інші. Спомини молодости, коли я був січовим стрільцем. О, це найкращі гості! Приходять до мене мої давні знайомі і приятелі, мої товариші, що разом зо мною боролися там, в Україні з москалями і свої молоді голови покладали за край рідний... І хоч як мені сумно, коли про них згадаю, то і радісно, коли подумаю, яка радість була в Україні, коли було там наше рідне військо, наше право, наші прапори в Києві...

— Читали ми, вуйцю, про ті радісні дні, читали в Історії України! — сказав Петрусь.

— А найбільш радісний день був того року, коли в Києві на площі Софії проголосили самостійну, від нікого назалежну, українську державу.

— Знаємо, вуйцю! — сказала Марійка. — Це було 22 січня 1919 року. А в кілька днів потім була пам'ятна битва під Крутами, де полягло триста наших молодих воїнів-героїв...

— Так, Марусенько... І ті герої приходять до мене на Свята. Я для них окреме накриття на столі лишаю...

— І в нас для поляглих стрільців окреме накриття на Свят-Вечір ставляють і свічку коло того накриття засвічують!... почали говорити діти одне за одним.

— Це гарний звичай, діточки. Так треба робити. Це знак, що ми про героїв тямимо і їх шануємо, а у Свят-Вечір їх поминаємо.

Діти наче трохи посумніли і почали прощатися зо мною. Щось при тому стали шептати між собою, аж вступила Марійка і сказала:

— Вуйцю! Від себе і від нашого гурту бажаю вам щасливих Свят і... — і... — і... — прошу вас до нас на Свята в гості!

— І до нас, вуйцю, і до нас!... почали просити Оксанка і Максимцьо.

— Щиро дякую вам, діти! Постараюся прийти. Та не забудьте, що і ви маєте прийти до мене. Жду вас у себе третього дня Свят. Також не забудьте про мене, коли будете колядувати на «Рідну Школу»...

— На забудемо, вуйцю, не забудемо!... І ще раз бажаємо вуйцеві щасливих Свят і всього того, що собі вуйцю сам бажає!...

З тим побажанням усі скоренько вибігли з хати і зникли в темряві зимового вечора...



С к р и в а н к а р и с у н к о в а.

Получіть з лівої сторони черточкою всі точки від 1 до 47, а з правої від 1 до 80, а дістанете прегарний образочок.

Не може згубитись.

Давши лекцію про слона
З науки природи,
Запитав учитель Влодка:
»Де слона находим?«

Зразу хлопець збентежився,
Але очутився:
»Слонь, велитень, отже трудно,
Щоб він загубився!«

Т. Дмитренко.

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ і ПЛАТІТЬ ЗАЛЕГЛОСТИ!

Гуцульські прикраси на Ялинку.

Подаємо Вам, на образочку побіч, зразки прикрас у гуцульському стилі, які можете собі самі виконати для пристроєння цьогорічної Ялинки.

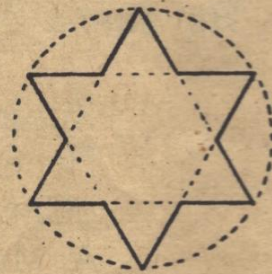
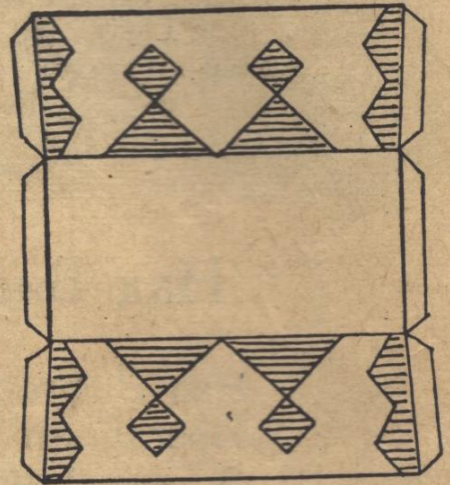
1) **Барвні Кружочки.** З жовтого картону витинаємо бажану кількість кружочків о промірі 5-6 см. Відтак викроюємо з синього паперу квадратики і трикутники і наліплюємо їх краєчком.

Вуці овальні листки і шестикутнички — викроюємо з червоного паперу. Кола в середині робимо із зеленого паперу, залишаючи хрест у середині жовтий, з червоним квадратиком у середині. Готові кружочки завішуємо на ялинці ниткою.

2) **Колисочка.** З жовтого картону витинаємо собі форму поздовжню і дві побічні, як це бачите на рисунку і зліплюємо їх разом синдетіконом або тоненькими дротиками. Орнаменти (фігури) означені на взірці черточками, робимо із синього або червоного паперу і наліпляємо на обох поздовжніх боках і обох поперечних. Спід остає чистий. Готову колисочку завішуємо на барвній нитці на ялинці, кладучи в неї цукорки, горішки, або якісь даруночки.

3) **Звізда.** З жовтого картону витинаємо дві однакової величини зізди, які відтак лучимо язичками, у виді трикутників. Всі 6 наріжників можна заліпити червоним папером, прикріплюючи до кожного з них на дротику маленький наперсточок, який виглядатиме як маленький дзвіночок. Готову зірку завішуємо, ниткою вгорі, на ялирку. Це дуже ефектовна прикраса.

4) **Павук.** Ця прикраса робиться із соломки житних або пшеничних. З картону витинаємо квадратик, о боках 4-5 см. довжини. Це буде підстава павука. Відтак беремо 8 рівних соломки, довгих на 4-5 см., і лучимо їх при допомозі нитки або тоненького дротика в форму 2 пірамід, а в наріжниках даємо барвні рожі з паперу, або зірки з барвного паперу. Від тих наріжників на нитках дати наперсточки з вахляриками з барвного паперу всередині.





Над Вифлеємом засіяла зоря...

Над Вифлеємом засіяла зоря
Прегарним блеском у темряві горя;
З темної ночі стала ясна днина,
Як зняла очі Божая дитина.

Хори Херувимів Дитятко вітають,
Веселу новину світови звіщають:
„Слава во вишніх Богови, спасення,
А Мир на нижніх і благословення!“

З гір із полонини пастирі приходять,
В дарі для Дитяти ягнятко приводять,
Сонечком ясним Божі очі сяють,
Усім нещасним доленьку звіщають.

Бог - Диття малее ручку піднімає,
На життя новее всіх благословляє;
Благослови і нас Ісусе маленький —
Подай щастя й долю для України - Неньки.

Т. Дмитренко.





Ми відгадуємо

Фігуральна загадка (2 точки)

(Уложив: Івась Сілецький)

+				+
	+			+
		+	+	
		+	+	
	+			+
+				+

- 1) Виконує кожна людина.
- 2) Продають на всяких імпрезах
- 3) Інакше: вирішення справи.
- 4) Інакше: нужда або біда.
- 5) Місцевість на Карпатській Україні.
- 6) Інакше: гарно.

Букви на місці хрестиків дадуть назву того, на що дівчора в тім місяці очідає.

Загадки (3 точки)

(Подав: Орест Коваль)

1. Висить на плоті два шнури білля, а поміж ними — червона хустина!
2. Більше місто як Варшава, а пів його — смачна страва?
3. На стіні висить, на столі лежить; щоденно картку йому зриваєш; по шістьох чорних — одна червона: як тую книжку називаєш?
4. Має крила і махає, але ніколи не літає?
5. Святая була, є і буде, але до неба ніколи не прибуде?

Магічні квадрати (2 точки)

(Уложили: Владко Кузь й Івась Сілецький)

У	Р	А	М
М	А	Д	Ь
А	Д	А	М
М	А	М	А

- 1) Інакше: святиня.
- 2) Рід металю
- 3) Перший чоловік.
- 4) Найдороща особа.

Л	І	Р	А
М	А	І	С
М	С	А	Х

- 1) Змисл.
- 2) Італійський гріш.
- 3) Планета.
- 4) Жидівське імя

Ломиголовка (1 точка)

- 1) Де живе оцей хлопчина — Мирон Дас?
- 2) Якої народности є оця дівчива — Талка Иш?
- 3) Чим є добродій — Дарко Тер?
- 4) Як називається властиво оцей край — Нива Кобу?

До всіх, що розв'язують загадки: Розв'язки надсилати можна довільно, або з кожного числа, або з усіх чисел 1-5. Вислід льосування і розв'язки всіх загадок будуть подані в числі 6 ім за червень. Переможцями будуть ті, що здобудуть із розв'язок найбільше влучних точок (п'ять).

КОЛЯДУЙТЕ на „РІДНУ ШКОЛУ“!



Засяла зірка на полонині...

(Нова коляда на арію: «Возвеселімся всі разом нині».)

Засяла зірка на полонині,
Несе нам добру новину нині,
Що у ясині, там при долині (2)
Христос вродився, Божий Син.

Діва Марія, лелія гожа,
Родила Сина, Дитятко Боже,
Як породила, в сніні сповила. (2)
Ісуса, що нас полюбив

Ісусик Правду і Чесність любить,
За гріх карає, і кривду губить,
Він справедливий, добрим зичливий,
Він нас потішить, звеселить.

Ставаймо вколо, вкраїнські діти,
Ісусик буде нами радіти,
Поклін віддаймо і заспіваймо
На славу Господу-Христу!

Ісусик буде благословити
І кращу долю зволить нам дати,
І в ім'я Боже нам допоможе
Діждати ясних, щасних днів!

ПЕРШІ СПРОБИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

1) Ой, мороз іде,
Вже зима буде —
На лещети і на совги
Мене пожене...

2) А я свого котика люблю
І до себе його голублю —
Як вечір, так рано —
Мою кицю кохану,
Щоб киця мила мишки ловила!

Ті два віршики написала Дарця Блажкевичівна з Денисова.

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць в обемі 32 сторін др.

Умови передплати на рік 1939:

В краю річно 4 зл., піврічно 2 зл., квартално 1 зл. — Для Америки й Канади 1 долар; — для Чехословаччини 25 кор.; — для Румунії 150 леїв річно; — для Аргентини 4 пези; — для Бразилії 20 мільрайсів.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, ул. Зіморовича 2.

Конто П. К. О. Львів, ч. 503.330.

Телефон 257-87.

Redaktor i wydawca: **Міхал Таранько.**
Redaktor i видавець: **Михайло Таранько.**

Drukarnia oo. Bazylianów w Żółtym
Друкарня оо. Василіян Жовтий